

Echilibrul bugetar este necesar. Dar cine plătește pentru el?

Declarația Mișcării Civice „Construim Încredere” privind proiectul politicii fiscale și vamale pentru anul 2027

O reformă fiscală nu este doar despre taxe și despre câți bani mai putem aduna la buget. Este despre modelul de economie pe care vrem să îl construim: cum stimulăm investițiile, munca și inițiativa, cum protejăm puterea de cumpărare și cum distribuim echitabil responsabilitatea între stat, economie și cetățeni.

Republica Moldova are nevoie de finanțe publice stabile și înțelegem că echilibrarea bugetului poate presupune decizii dificile. Analizând însă proiectul politicii fiscale și vamale pentru 2027, se creează impresia că **accentul este pus mai ales pe identificarea unor noi surse de venit la buget, iar componenta de dezvoltare economică rămâne în plan secund.**

Vedem destul de clar de unde urmează să fie colectați bani în plus. Vedem mai puțin clar cum această reformă va face economia mai puternică.

Și atunci apare întrebarea esențială:

Cine va suporta, în final, costul echilibrării bugetului?

Pentru că **o politică fiscală poate echilibra bugetul pentru un an. O reformă fiscală adevărată trebuie să construiască o economie mai puternică pentru următorii ani.**

Noul proiect al politicii fiscale și vamale pentru anul 2027 conține și măsuri pe care le considerăm necesare sau care merg într-o direcție corectă. Majorarea scutirii personale este un pas pozitiv. O contribuție fiscală mai mare din partea sectorului financiar poate fi justificată. Restituirea unei părți importante a accizei la motorina utilizată în agricultură este necesară. Constituirea stocurilor strategice și apropierea graduală de anumite standarde europene sunt obiective pe care nu le contestăm.

Problema apare atunci când privim **efectul cumulat** al întregului pachet.

Măsură analizată	Impact orientativ	Observație
Majorarea scutirii personale	+103 lei/lună venit net	Beneficiu doar pentru persoanele cu venit impozabil care utilizează scutirea
Motorină: acciză + aport pentru stocuri	aprox. +1,38 lei/l în prețul final	Impact direct asupra transportului și logisticii, cu posibilă transmitere în prețuri

Gaze peste 150 m ³ /lună	+2,33 lei pentru fiecare m ³ excedentar	La 200 m ³ : aprox. +116 lei numai din noul TVA; la 500 m ³ : aprox. +814 lei
Energie electrică peste 100 kWh/lună	TVA 20% asupra excedentului	La 200 kWh: aproximativ +71–79 lei, la tarifele analizate
Unele bunuri/servicii: TVA 8% → 12% sau 20%	TVA mai mare, cu posibil transfer în preț	Impact mai sensibil asupra bunurilor de consum curent și gospodăriilor cu venituri mici
Autoturisme	accize mai mari cu aprox. 10%	Crește costul de import; efect mai mare în sumă absolută la motoare de capacitate mai mare

În acest context, pentru un salariat, majorarea scutirii personale de la 29.700 la 40.000 de lei înseamnă un avantaj fiscal maxim de aproximativ **103 lei pe lună**.

În același timp, proiectul aduce o serie de costuri suplimentare care vor fi resimțite direct sau indirect de populație: modificarea TVA pentru anumite bunuri și servicii, taxarea suplimentară a consumului de gaze și energie electrică peste anumite praguri, creșterea accizelor la carburanți și autoturisme și costuri mai mari pentru transport și logistică.

Cei 103 lei pot fi astfel absorbiți foarte repede de creșterea unei singure facturi sau de scumpirile care se vor transmite în prețurile bunurilor și serviciilor.

Mai mult, există oameni care nu vor primi nici măcar acest avantaj. Pensionarii care trăiesc exclusiv din pensie, persoanele care depind de prestații sociale, șomerii fără venituri impozabile și alte persoane fără venit salarial nu beneficiază de majorarea scutirii personale. Dar toți rămân consumatori. Ei vor plăti aceleași prețuri la magazin, aceleași facturi și aceleași costuri suplimentare transferate prin transport și logistică.

Aceasta ridică o problemă de echitate fiscală.

Înțelegem necesitatea consolidării bugetare. Dar, înainte de a cere cetățenilor și mediului de afaceri să suporte concomitent mai multe taxe și costuri, considerăm necesar ca Guvernul să explice la fel de clar:

Cum s-a format actualul deficit bugetar?

Ce parte este determinată de factori externi și de angajamente inevitabile ale statului și ce parte ține de decizii bugetare, eficiența cheltuielilor sau insuficiența colectării veniturilor?

Ce face statul pentru a-și reduce propriile costuri și ineficiențe?

Câte economii vor fi obținute prin reducerea cheltuielilor ineficiente, îmbunătățirea achizițiilor publice, combaterea economiei informale, colectarea arieratelor și reevaluarea facilităților fiscale? Și, poate cel mai important:

Cine va suporta, în final, cea mai mare parte a ajustării?

Nu este suficient să calculăm câte miliarde de lei suplimentare vor intra în buget. Trebuie să calculăm și cât va costa această politică o familie, un agricultor, un transportator, o întreprindere mică și economia în ansamblu.

Mișcarea Civică **„Construim Încredere”** consideră că o consolidare fiscală credibilă trebuie să se bazeze pe trei responsabilități simultane:

responsabilitatea cetățeanului de a-și plăti corect impozitele;
responsabilitatea mediului de afaceri de a contribui echitabil;
responsabilitatea statului de a administra eficient fiecare leu colectat.

Nu putem cere primele două fără să demonstrăm și a treia.

În perioada următoare vom prezenta public analiza principalelor măsuri ale proiectului politicii fiscale și vamale pentru 2027 și propunerile Mișcării pentru îmbunătățirea acestuia.

Nu pornim de la premisa că orice taxă este greșită sau că orice ajustare trebuie respinsă. Vom susține măsurile justificate și vom propune modificarea celor care transferă disproporționat costurile asupra populației și economiei.

Echilibrul bugetar este important. Dar la fel de important este modul în care ajungem la el și cine plătește pentru acest echilibru.

O politică fiscală responsabilă trebuie să protejeze puterea de cumpărare, să mențină competitivitatea economiei și, mai ales, să consolideze încrederea dintre stat și contribuabil.